

ЈП за заштиту и унапређење животне средине
на територији ГО Обреновац
Краља Александра I 63, Обреновац
Телефон: 011/8726-038; факс: 011/8726-538
Број: 2639/20
Датум: 01.12.2020.г.

**ПЛАН УПРАВЉАЊА СПОМЕНИКОМ ПРИРОДЕ
„ГРУПА СТАБАЛА ХРАСТА ЛУЖЊАКА КОД ЈОЗИЋА КОЛИБЕ“
ЗА ПЕРИОД 2021-2025 ГОДИНЕ**

новембар 2020.г

САДРЖАЈ

I УВОД

1. Приказ главних природних и створених вредности и природних ресурса СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“	5
2. Оцена стања животне средине СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“	19
3. Преглед активности, делатности и процеса који представљају факторе угрожавања СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“	22
4. Дугорочни циљеви заштите, очувања и унапређења и одрживог развоја СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“	27
5. Анализа и оцена услова за остваривање дугорочних циљева заштите, очувања и унапређења и одрживог развоја СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“	28
6. Приоритетне активности и мере на заштити, одржавању, праћењу природних и створених вредности СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“	30
7. Приоритетни задаци научноистраживачког и образовног рада СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“	33
8. Планиране активности на одрживом коришћењу природних вредности, развоју и уређењу СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“	34
9. Просторна идентификација планских намена и режима коришћења земљишта у СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“	36
10. Активности на промоцији вредности СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“	37
11. Студијска (истраживачка), програмска, планска и пројектна документација потребна за спровођење циљева и активности на заштити, очувању и унапређењу и одрживом развоју СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“	38
12. Сарадња са локалним становништвом и другим власницим и корисницима непокретности на простору СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“	39
13. Динамика и субјекти реализације Плана управљања СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“	40
14. Финансијски средства и материјалне претпоставке за извршење поверених послова управљања СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“	44
15. Литература	49
16. Прилози	50

I УВОД

Полазне основе за израду Плана управљања

Скупштине града Београда Решењем бр. 501-8/96-ХП-01 од 01.02.1996. године („Сл.лист града Београда“, бр. 1/1996) је природно добро „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ ставила под заштиту, као споменик природе (у даљем тексту:СП) и категорисала га као значајно природно добро.

Укупна површина природног добра износи око 16,25 ари и састоји се од шест појединачних стабала храста лужњака са пројекцијама крошњи.

За „Групу стабала храста лужњака код Јозића колибе“ установљава се режим заштите III степена.

Решењем о стављању под заштиту природног добра „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“, заштићено природно добро поверено је на управљање, односно старање Планинарско-смучарском друштву „Железничар“ из Београда.

Решењем Скупштине града Београда о измени и допуни решења о стављању под заштиту природног добра „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ бр. 501-542/05-ХП-01 од 30.5.2005 године („Сл. лист града Београда“, бр.11/2005), када је измењена већина чланова Решења, заштићено природно добро је поверено на управљање односно старање Фонду за екологију општине Обреновац, из Обреновца, а затим, од 2007.године Фонду за заштиту животне средине општине Обреновац, као правном следбенику Фонда за екологију општине Обреновац.

Решењем Скупштине града о измени решења о стављању под заштиту природног добра природног добра „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ бр.501-847/10-С од 01.децембра 2010.године године („Сл. лист града Београда“, бр.41/2010), управљање заштићеним природним добром поверава се Јавном предузећу за заштиту и унапређење животне средине на територији ГО Обреновац.

Сходно члановима 52, 53, 54 Закона о заштити природе („Сл. гласник РС“ бр. 36/2009, 88/10, 91/10-исправка, 14/2016 и 95/2018- др.закон), ЈП за заштиту и унапређење животне средине на територији ГО Обреновац као управљач заштићеног подручја има обавезу доношења Плана управљања заштићеним подручјем.

Планом управљања утврђују се мере и активности заштите, унапређења и коришћења ЗП, начин њиховог спровођења, смернице и приоритети за очување и развој ЗП.

План управљања се разрађује и спроводи кроз годишње програме управљања заштићеним подручјем. Годишњим програмом управљања одређују се мере и активности заштите, очувања, унапређења и коришћења ЗП, са обимом и динамиком њихове реализације и износом потребних финансијских средстава

Сходно члану 52. став 2. Закона о заштити природе, ЈП за заштиту и унапређење животне средине на територији ГО Обреновац, коме је поверено на управљање заштићено природно добро, може да донесе средњерочни План управљања за период од пет година.

Управљач доноси План управљања заштићеним подручјем, за период од пет година, на који сагласност даје орган надлежан за послове заштите животне средине јединице локалне самоуправе, по предходно прибављеном мишљењу Завода за заштиту природе Србије.

У овом случају сагласност даје управа Града Београда - Секретаријат за заштиту животне средине, јер акт о проглашењу заштићеног природног добра „Група стабала храста лужњака код Јозића колиба“ је донет од стране Скупштине града Београда.

План управљања СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ урађен је у складу са:

1. Условима заштите природе за израду Плана управљања Спомеником природе „Група стабала храста лужњака код Јозића колиба“ дефинисане Решењем број 03 бр.020-2888/2 од 24.11.2020.године издатим од стране Завода за заштиту природе Србије
2. Законом о заштити природе (Сл.гласник РС, бр.36/2009, 88/1091/10-исправка, 14/2016 и 95/2018- др.закон)
3. Елаборатом: Предлог за заштиту природног добра „Група стабала храста лужњака Јозића колиба“ као споменика природе - Завод за заштиту природе Србије из 1994.године
3. Решењем Скупштине града Београда о стављању под заштиту природног добра „Група стабала храста лужњака Јозића колиба“ бр. 501-8/96-XIII-01 од 01.02.1996. године (Сл.лист града Београда», бр. 1/1996)
4. Решењем Скупштине града Београда о измени и допуни решења о стављању под заштиту природног добра „Група стабала храста лужњака – код Јозића колибе“ бр. 501-542/05-XIII-01 од 30.5.2005 године („Сл. лист града Београда“, бр.11/2005)
5. Решењем Скупштине града о измени решења о стављању под заштиту природног добра „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ бр.501-847/10-С од 01.12.2010. године (Сл. лист града Београда, бр.41/2010)

На План управљања заштићеним природним добром „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ за период од 2021-2025.године, сагласност даје организациона јединица Градске управе града Београда надлежна за заштиту животне средине по предходно прибављеном Мишљењу Завода за заштиту природе Србије о испуњености услова из Решења, број 03 бр.020-2888/2 од 24.11.2020.године

1. Приказ главних природних и створених вредности и природних ресурса СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“

1.1 Положај заштићеног подручја СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“

СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ се налази на територији града Београда, ГО Обреновац, КО Велико Поље. Смештен је на левој обали реке Колубаре, око 6.500m узводно од Колубарског моста (пут Београд – Обреновац) у оквиру комплекса „Јозића колибе“. Цео простор обухвата површину од око 2 ha, и организован је као излетиште града.

1.2 Структура површине СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“

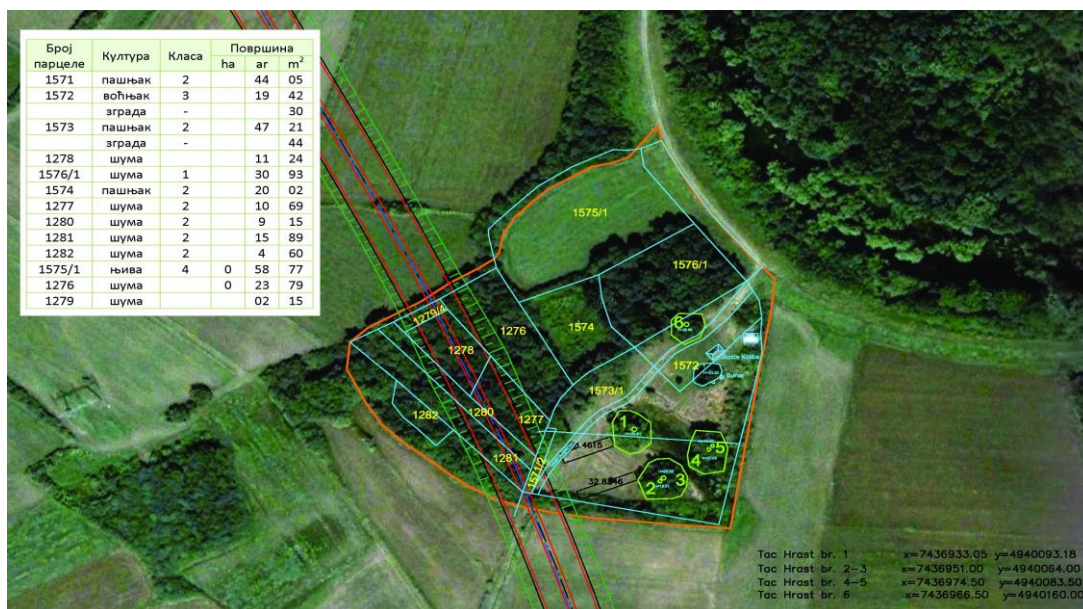
У административном погледу добро се налази у оквиру катастарске општине Велико Поље.

Надморска висина на заштићеном простору се креће у око од 78.20 m.n.v.

Положај споменика природе одређен је географским координатама по Gaus- Krigeru X- 4 940 200 I Y-7 436 860

Табела 1. Координате заштићених стабла

стабло	Y	X
заштићено стабло бр.1	7436938	4940086
заштићено стабло бр.2 и 3	7436951	4940064
заштићено стабло бр.4 и 5	7436972	4940083
заштићено стабло бр.6	7436967	4940160

1.3 Површина и границе природног добра

Заштићену површину чине шест појединачних стабала храста лужњака са хоризонталним пројекцијама крошњи које обухватају укупну површину од 16,49 ari.

Границу заштићеног природног добра чине пројекције крошњи 6 стабала храста лужњака распоређене на три катастарске парцеле 1571/1, 1572 и 1573/1 КО Велико Поље

Заштићена површина природног добра по катастарским парцелама износи :

На КП бр.1571/1 се налазе четири стабла (бр.2, бр.3, бр.4 и бр.5), чије пројекције крошњи покривају укупну површину од 9,80 ari

На КП бр.1572 налази се једно стабло (бр.6), чија пројекција крошње покрива површину од 2,54 ari.

На КП бр. 1573/1 налази се такође само једно стабло (бр.1), чија пројекција крошња обухвата површину од 4,15 ari

За „Групу стабала храста лужњака – Јозића колиба“ утврђен је режим заштите III степена

1.4 Власништво

Заштићено природно добро се налази на територији МЗ Велико Поље, ГО Обреновац, град Београд, као јавна својина града Београда

1.5 Режим заштите заштићеног подручја „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“

Решењем о проглашењу Споменика природе „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“, утврђен је режим заштите III степена

2. Постојеће стање и основне карактеристике СП ”Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“

2.1 Геолошка подлога

Имајући у виду положај природног добра може се недвосмислено закључити да у геолошкој грађи терена преовлађују флувијалне творевине и то речне терасе и алувијалне равни.

Стварање речних тераса извршено је углавном за време **плеистоцена** када су реке носиле велике количине материјала који се стално нагомилавао у њиховим старим првобитним долинама. Транспортне снаге тако преоптерећених река биле су у стању да очисте њихова затрпана корита пошто је акумулација преовладала над ерозијом. Али са повећањем воде односно са оживљавањем ерозије за време топлих интергласијалних периода реке су поново продубљивале своја корита и стварале речне терасе.

Смењивањем гласијалних и интергласијалних доба односно понављањем процеса таложења и еродовања наноса дошло је до брзовања

тераса у речним долинама Саве и Колубаре, које су различитој мери очуване. На делу једне од таквих тераса, односно на најмлађој тераси подигнут је Обреновац. После плеистоцена по најнижим деловима речних и поточних долина отпочело је стварање геолошки најмлађих творевина холоценских, алувијалних равни.

2.2 Земљиште

Формирање земљишта одвијало се под утицајем карактеристика алувијалних наноса и режима влажења плавним и подземним водама. Изградњом насипа трајно је спречено плавлeње овог терена. У новим условима изостаје даље наношење алувијалног материјала, као и присуства плавне воде, што је оставило последице на динамику и карактер еволуционо генетских процеса.

Основни супстрат на локалитету Јозића колиба је ливадска црница – семиглеј. То је земљиште које спада у хидроморфна земљишта, јер се образује под утицајем подземних вода.

Физичке и хемијске карактеристике ливадских црница зависе од геолошке подлоге која је овде заступљена искључиво седиментним стенама кенозојске старости. Овде се ливадска црница образују на алувијалним наносима. То су углавном глиновита земљишта веома добро обезбеђена биљним асимилативима. Садржај хумуса је висок. Поред високог садржаја хумуса, висок је и садржај укупног азота. То обезбеђује узак C/N однос, што значи да према карактер органске материје није узрок застоју у минерализацији органског азота и његовог превођења у минералне и биљкама приступачне облике. Земљиште је веома добро обезбеђено биљкама лако приступачним облицима калијума.

Физичка и хемијска својства земљишта

Ради утврђивања карактеристика земљишта истраживаног локалитета извршена је његова анализа 4 узорка земљишта и одређена физичка и хемијска својства супстрата

Табела 2. Физичка својства земљишта -механичка својства

Р.бр.узорка	Крупан песак	Ситан песак	прах	глина	Укупан песак	Укупна глина	Текстурна класа
%	%	%	%	%	%	%	
1	1,90	14,70	32,50	50,90	16,60	83,40	Глина
2	1,40	14,90	31,30	52,40	16,30	83,70	Глина
3	1,10	13,40	32,50	53,00	14,50	85,50	Глина
4	1,10	14,70	20,00	55,20	15,80	84,20	Глина

Табела 3. Хемијска својства земљишта

Р.бр. узорка	pH		Адсортивни комплекс					Укупни		C/N	Пристапачни	
	H ₂ O	KCl	T	S	T-S	V	Y ₁				P ₂ O ₅	K ₂ O
			ekv.m.mol/100g			%	cm ³	%	%		Mg/100g	
1	5,55	4,81	62,09	41,68	20,41	67,12	31,41	8,54	0,77	6,45	24,03	65,65
2	5,49	4,67	58,58	39,05	19,53	66,67	30,04	7,05	0,63	6,51	17,31	41,41
3	5,50	4,64	51,55	34,68	16,86	67,28	25,94	5,10	0,55	5,34	17,79	35,62
4	5,67	4,68	51,06	37,74	13,31	73,92	20,48	3,93	0,54	4,21	7,99	21,27

Хемијска својства земљишта карактерише кисела реакција земљишног раствора. Због тешког текстурног састава земљишта, у којем доминира сорпционо најактивнија фракција глина, тотални капацитет адсорпције је веома висок. Поред тешког текстурног састава на овако висок тотални капацитет адсорпције утиче и велика количина хумуса. Поред високог тоталног капацитета адсорпције и сума адсорбованих базних катјона је висока код свих анализираних узорак. Према степену засићености адсорптивног комплекса базним катјонима испитивана земљишта спадају у еутрична.

Садржај хумуса је висок код свих узорак. Узорци означени са 1, 2 и 3 према садржају укупног хумуса репрезентују јако хумозна земљишта, а узорак 4 репрезентује доста хумозно земљиште. Поред високог садржаја хумуса, код сва четири испитивана профила, висок је у садржају укупног азота.

У земљишту које репрезентује узорак 1 садржај биљкама лако пристапачних облика фосфора је у границама веома добре обезбеђености. Земљишта које репрезентују узорци 2 и 3 су средње обезбеђена, док је земљиште које репрезентује узорак 4 је слабо обезбеђено биљкама лако пристапачним облицима фосфора. Сва четири испитивана локалитета су веома добро обезбеђена биљкама лако пристапачним облицима калијума

2.3 Климатске карактеристике

Клима је један од најзначајнијих фактора за формирање биљних заједница, те се врло често дешава да се вегетација једног краја везује за карактеристике регионалне климе.

Климатски услови одговарају умерено-континенталном типу климе који влада у овим крајевима, са израженим температурним екстремима због равничарских одлика терена:

Температура

Температура ваздуха је један од важнијих климатских фактора од којих зависи опстанак живог света у једном крају. За опстанак шумских врста потребне су извесне минималне количине топлоте без којих се прекидају физиолошке функције биљака. За живот биљака у току вегетације веома важну улогу има појава позних пролећних мразева и раних јесењих мразева.

Средња месечна температура ваздуха:

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
0.1	1.5	6.1	12.2	17.1	20.5	22.8	21.8	18.4	12.7	7.5	1.9

Средње месечне температуре показују правилност у кретању са минимумом у јануару, а максимум у јулу.

Просечна годишња температура у овој области износи око 11 °С, лети око 22 °С, а зими око -1 °С, са максималним распоном који се креће од -28 °С до 40 °С.

У току зиме просечне дневне температуре ваздуха су око 0 °С, у пролеће око 11 °С, у лето око 20 °С и у јесен 12 °С

Годишње колебање температуре је велико и достиже у екстремним случајевима 47,6°С.

У просеку ово подручје има 95 летњих дана (максимални број је 133). Средњи број тропских дана је 31 (максимална температура ваздуха је 30 °С или изнад), а максимални 62, који се осим у летњим месецима, јављају и у априлу, мају и септембру месецу.

Мразних дана (минимална дневна температура ваздуха испод 0°С) у току године у просеку има око 80 и то највише у јануару, просечно 25. Ледених дана (максимална температура ваздуха је негативна) годишње у просеку има 24, а највише у јануару – просечно 10 дана.

Рани мразеви се јављају у новембру, а касни мразеви крајем марта, што не би требало да има негативне последице на вегетацију.

Падавине

За живот биља је важна не само количина воде која падне на земљу, него и њен распоред у току године.

На основу метеоролошких података минимум падавина је у фебруару и септембру, а максимум у мају и јуну. У току вегетационог периода (март септембар) падне 434 mm што износи 60% од годишње количине падавина.

Средња годишња количина падавина (за период 1991-2005.) у Доњоколубарском басену износи 764 мм. Највећа кличина падавина се излучи током јуна 87мм, а најмања током марта 40 мм. регион

Лети кише најчешће падају у поподневним часовима од 16-21 часова, а у пролеће од 15-17 часова.

Падавине у виду града се најчешће јављају у мају и јуну, али се могу јавити и у периоду април-септембар.

Снежни покривач је веома променљив из године у годину како у погледу дебљине тако и дужине трајања. Дебљина варира од 5-70 cm, а дужина трајања од 2-66 дана.

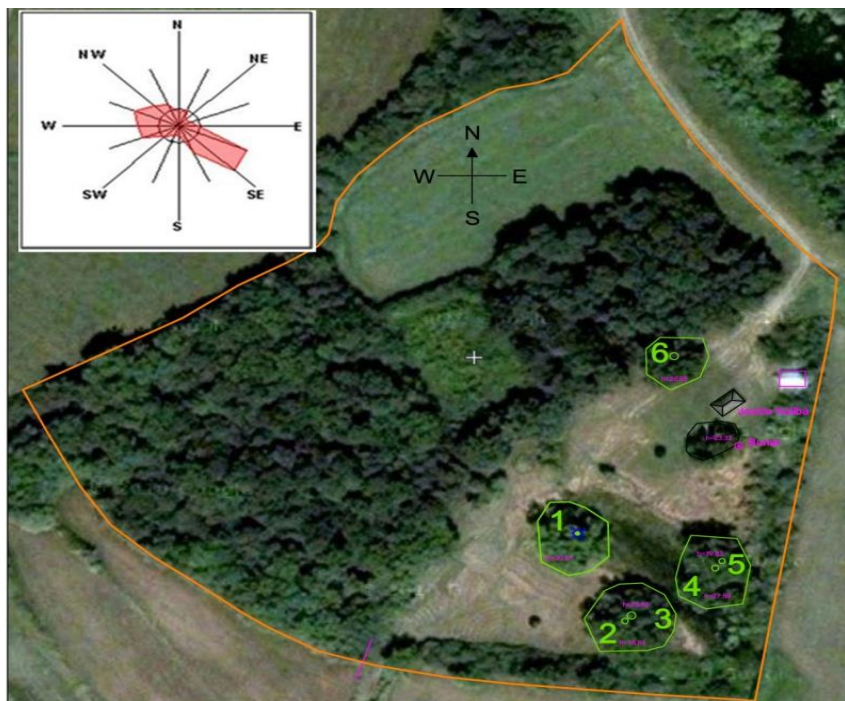
Ветар

За општу карактеристику климе једног подручја од великог значаја су брзина, правац и учесталост појаве ветра, што се одражава на вегетацију као и на земљиште.

За Обреновац су карактеристична два ветра која се по правилу јављају у различито доба године. Кошава или југоисточни ветар углавном се јавља зими и у пролећним и јесењим месецима. Најчешће је сув и хладан, достиже брзину од 18-40 km/h, и обично дува са јаким ударима, који на махове могу достићи олујну брзину од 90-115 km/h. Годишњи број дана са јаким ветровима (јачине преко 6 бофора и више) у просеку износе 124 дана, са максимумом у марту и минимумом

у августу. Западни и северозападни ветар претежно се јавља лети, по јачини је знатно слабији од кошава, али такође доводи до исушивања земљишта.

Сагледавајући укупне климатске услове средњу годишњу амплитуду $11,8^{\circ}\text{C}$, вегетациони период без мразних дана, годишња количина падавина од 691 mm, од чега око 56% у току вегетационог периода, облачност и остало може се закључити да су они повољни за развој шумске вегетације.

Ружа ветрова на простору општине Обреновац и на локалитету споменика природе „Група стабала храста лужњака - Јозића колиба

Сагледавајући укупне климатске услове средњу годишњу амплитуду $11,8^{\circ}\text{C}$, вегетациони период без мразних дана, годишња количина падавина од 764 mm, од чега око 56% у току вегетационог периода, облачност и остало може се закључити да су они повољни за развој шумске вегетације.

2.2 Вегетација

СП “ Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ представља остатке некадашњих широко распрострањених аутохтоних заједница лужњака и јасена у Србији (*Querceto-fraxinetum serbicum*). Старост ових стабала у просеку износи сада већ 210. година. Стабла поседују импозантне дендрометријске карактеристике, доминирају простором и целом комплексу Јозића колиба дају пејзажну атрактивност,

Заштићено природно добро чине шест стабала храста лужњака са својим хоризонталним пројекцијама крошњи.

Дендрометријске карактеристике заштићених стабала по последњем премеру стабала у 2018.години.

Стабло број 1

Висина стабла износи 23,61m, пречник дебла 127 cm, пречник крошње 23m, заштићена површина износи 4,15 ari

Заштићена стабла бр.1

Стабло број 2

Висина стабла износи 18,61 m, пречник дебла 124 cm, пречник крошње 26m,

Стабло број3

Висина стабла износи 24,88 m, пречник дебла 94 cm, пречник крошње 24 m
заштићена површина износи 4,90 ari

Заштићена стабла бр.2 и бр.3

Стабло број 4

Висина стабла износи 27,59 m, пречник дебла 147cm, пречник крошње

Стабло број 5

Висина стабла износи 19,82 m, пречник дебла 138 cm, пречник крошње 25 m
заштићена површина износи 4,90ari

Заштићена стабла бр.4 и бр.5

Стабло број 6

Висина стабла износи 26,69 m, пречник дебла 122 cm, пречник крошње 18m, заштићена површина износи 2,54 aга

Заштићено стабло бр.6

Стабло бр 1 је санирано методом дендрохирургије. Након извршеног детаљног прегледа здравственог стања овог стабла, уочена је шупљина у доњем делу дебла, констатовано је присуство патогена и штеточина који угрожавају опстанак целог дрвета. Од стране Института за шумарство из београда урађен је Елаборат санације заштићеног стабала бр.1. По одобрењу Министарства надлежног за послове пољопривреде, шумарства и водопривреде-Управе за заштиту биља, уз Сагласност надлежног министарства на коришћење хемијских препарата и услова добијених од стране Завода за заштиту природе Србије, извршена је санација дебла заштићеног стабала бр.1, сходно предложеним мерама из Елабората.

Извршена је санација трулежи у приданку стабла која је обухватила следеће фазе: (одстрањивање трулог дрвета и дрвета оштећеног инсектима, формирање шупљине, дезинфекцију зидова шупљине и премазивање зидова

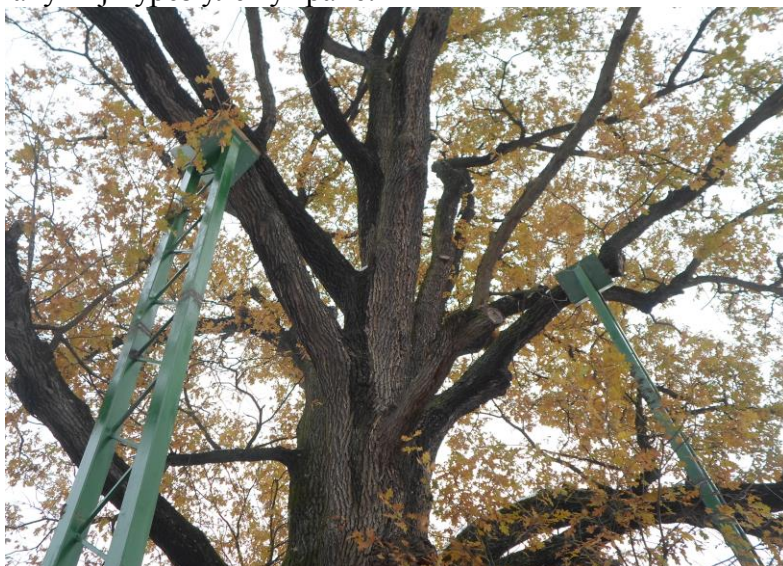

шупљине калемарским воском). Након тога се урађена естетска корекција дебла која подразумева затварање шупљине.

Ради ненарушавања естетских функција стабла и уклапања у целокупан простор, обрађен је спољни отвор тако да изгледа што природније, премазан је еко бојом која одговара боји коре стабла.

Имајући у виду еколошке факторе који су у овом тренутку задовољавајући, санарање заштићеног стабла бр 1 је помогло да се процес пропадања успори, и омогућило да ово стабло безбедно егзистира на локацији излетишта „Јозића колиба“.

Осим тога због стабилности стабла постављена су и три метална потпорна стуба висине 7м, 8,35м и 8,20м. На врху стубова се налази носач у облику левка у чији урез улежу гране.

Потпорни стубови на заштићеном стаблу бр.1

У складу са Елаборатом заштите заштићених стабала (стабла 2,3,4,и 5) који је урађен од стране Института за шумарство 2016. године, извршено је постављање еластичних сајли и урађено међусобно повезивање стабала број 2 и бр.3, и стабала број 4 и бр.5.

Стабла бр. 2 и 3 се налазе на удаљености од 2m. Последица овако малог растојања је произвела редуковану крошњу код стабла бр.2 на додирној страни са стаблом бр.3 и његово кривљење. Обзиром да је стабло бр.2 нешто млађе од стабла бр. 3, стабло бр.3 је имало довољно времена и простора да правилно развије и формира крошњу

Из разлога побољшања стабилности стабла бр. 2 извршено је повезивање ова два стабала на два места постављањем челичних еластичних сајли. Спој са граном/деблом је остварен је се преко дводелног челичног прстена, прилагођеног на лицу места приликом постављања, величином и обликом обиму гране, и положају којим обухвата грану. Да не би дошло до оштећења гране металним везама, спојеви су осигурани заштитним слојем од полипропилена који је отпоран на атмосферске утицаје.

постављање сајли на заштићена стабла бр.2 и бр.3.

Стабла број 4 и 5 су срасла са једне стране дебла, без обзира на чињеницу да се ради о стаблима семеног порекла. Ова појава је у шумарској пракси позната као „пољубац“

На заштићеним стаблима бр.4 и 5, која су иначе срасла у доњем делу, пре петнаестак година постављена је обична метална сајла, како би се превентивно деловало и спречило њихово раздвајање и цепање услед евентуалних елементарних непогода.

Обзиром да је ова сајла дотрајала извршена је њена замена. Уместо ове сајле постављена је еластична челична сајла.

Осим замене постојеће сајле, извршено је повезивање ова два стабла на још два места у циљу стабилизације и стабала и појединих примарних грана, по решењу датом у Елаборату заштите заштићених стабала у ЗП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“.

Група стабала храста лужњака као типични представници своје врсте поседују права стабла, широке крошње са јаким, неправилним и коленасто савијеним гранама.

Лист је обрнуто јајасто дугуљаст, основа округласта, асиметрична са 5 – 8 пари неједнаких округластих режњева са широким урезима.

Жир сазрева крајем септембра, почетком октобра, купула покрива 1/3 до 1/2 жира.

Обилније рађа сваких 3-5 година

Анализа семена

Како би се одредио квалитет семена заштићених хрстова лужњака извршена је лабораторијска анализа прикупљених жирева и при томе су одређени основни параметри квалитета - клијавост, чистоћа и влага семена.

Резултати анализе квалитета испитиваног семена

Табела бр.4 Резултати анализе квалитета испитиваног семена

Семе сакупљено са заштићених стабала лужњака	Клијавост семена (%)	Чистоћа семена (%)	Влага семена (%)
1	66,00	83,03	16,63
2 и 3	54,00	87,01	17,30
4 и 5	52,00	96,25	17,44
6	84,00	97,70	18,56

Након извршених анализа закључено је да испитивано семе испуњава услове о квалитету прописане стандардом.

Стање остале вегетације на простору Јозића клибе

Током 2010. године вршена су истраживања стања вегетације на целом комплексу и извршен је попис свих биљних врста.

На локалитету Јозића колиба је забележена је укупно 41 дрвенаста и 77 зељастих врста.

Од укупног броја у групу четинара спадају две врсте *Picea abies* и *Picea pungens* “*glauca*” и обе су унешене. Виталност им је слаба до добра.

Већина врста је добре виталности чак њих 27, док је врло добре виталности четири врсте *Fraxinus angustifolia.*, *Juglans nigra*, *Ruscus aculeatus* и *Tecoma radicans*. Од њих су две врсте унешене, а две су аутохтоне. Посебно је важно истаћи да је врста *Ruscus aculeatus*, која је законом заштићена у врло добром стању. Јавља се на целој површини шуме која се налази у средишњем делу комплекса.

Што се тиче зељастих биљака, њихов број је заиста велики. Описано је 75 врста зељастих биљака што указује на богатство биодиверзитета овог подручја.

Одређен број врста је унешен, али је највећи број аутохтон за подручје локалитета Јозића колибе.

Зељасте врсте су углавном врло добре виталности. Врсте које се налазе у шуми су на неки начин заштићене од антропогеног утицаја, док су врсте које се налазе на ливади изложене вишестратном кошењу током вегетационог периода. Неким врстама то погодује, јер се на тај начин шире, а и редовно кошење погодује њиховом бокорењу. Врло је важно да се кошење врши селективно како би се појединим врстама омогућило да заврше цео животни циклус.

Свакако да и унешене врсте представљају опасност по аутохтоне врсте јер својом доминантношћу оне могу да угрозе опстанак аутохтоних врста

Thymus serpyllum (мајчина душица)

Arum maculatum (змијино грожђе)

Mentha aquatica (водена метвица)

Ruscus aculeatus (кострика)

Clematis integriflora (плава павит)

Allium ursinum (сремуш)

Стање фауне на простору Јозића клибе

Током 2020.године у оквиру Пројекта „Утврђивање присутности и бројности ноћних лептира на ширем подручју Забрна“, организован је и један одлазак на подручје СП“Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ како би се одрадила почетна процена фауне ноћних лептира на овом локалитету.

Ноћни терен је обављен 26.08.2020.године, а уз помоћ живине сијалице је вршен попис ноћних лептира. Том приликом, за само једну ноћ забележено је 77 врста, од којих 7 врста није забележен на другим стационажним тачкама.

Списак ноћних лептира забележених на подручју СП“Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ (звездицом означене врсте које нису забележене на другим локацијама)

Familija	R.br.	Vrsta	Familija	R.br.	Vrsta
Psychidae	1.	Rebelia herrichiella	Geometridae	39.	Angerona prunaria
Tineidae	2.	Monopis monachella		40.	Cyclophora annularia
Plutellidae	3.	Plutella xylostella		41.	Ematurga atomaria
Cosmopterigidae	4.	Pyroderces argyrogrammos		42.	Horisme tersata
Gelechiidae	5.	Altenia scriptella *		43.	Idaea dimidiata
	6.	Dichomeris derasella		44.	Idaea muricata
Pterophoridae	7.	Emmelina monodactyla		45.	Lomaspilis marginata
	8.	Pterophorus pentadactyla *		46.	Lythria purpuraria
Tortricidae	9.	Pandemis cerasana		47.	Peribatodes rhomboidaria
	10.	Phalonidia contractana		48.	Scopula rubiginata
	11.	Archips podana		49.	Timandra comae
	12.	Argyrotaenia ljugiana	Notodontidae	50.	Spatalia argentina
	13.	Brachmia blandella	Erebidae	51.	Laspeyria flexula
	14.	Cydia splendana *		52.	Pelosia muscerda
	15.	Eucosma cana		53.	Phragmatobia fuliginosa
Pyalidae	16.	Aphomia zelleri		54.	Rivula sericealis
	17.	Elegia fallax *	Nolidae	55.	Earias clorana
	18.	Endotricha flammealis		56.	Meganola albula
	19.	Euzophera pinguis		57.	Meganola strigula
	20.	Homoeosoma sinuella		58.	Pseudoips prasinana
	21.	Hypsopygia costalis	Noctuidae	59.	Abrostola triplasia *
	22.	Oncocera semirubella		60.	Acontia trabealis
	23.	Phycitodes lacteella		61.	Actinotia polyodon *
	24.	Pyralis regalis		62.	Anarta trifolii
	25.	Trachonitis cristella *		63.	Athetis hospes

Crambidae	26.	Anania verbascalis		64.	Celypha flavipalpana
	27.	Diasemia reticularis		65.	Craniophora ligustri
	28.	Dolicharthria punctalis		66.	Cryphia algae
	29.	Ostrinia nubilalis		67.	Deltote pygarga
	30.	Pediasia contaminella		68.	Dypterygia scabriuscul
	31.	Pleuroptya ruralis		69.	Elaphria venustula
	32.	Pyrausta aurata		70.	Helicoverpa armigera
	33.	Pyrausta despicata		41.	Hoplodrina ambigua
	34.	Pyrausta purpuralis		72.	Mythimna congrua
	35.	Udea ferrugalis		73.	Mythimna ferrago
Drepanidae	36.	Habrosyne pyritoides		74.	Mythimna turca
	37.	Thyatira batis		75.	Mythimna vitellina
	38.	Watsonalla binaria		76.	Tyta luctuosa
				77.	Xestia c-nigrum

Истраживачка ноћ на локалитету Јозића колиба

Actinotia polyodon

Pterophorus pentadactyla

Abrostola triplosia

2.ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ СП “ ГРУПА СТАБАЛА ХРАСТА ЛУЖЊАКА КОД ЈОЗИЋА КОЛИБЕ“

Обзиром да се споменик природе налази у оквиру комплекса Јозића колибе који обухвата површину од 2 ha, и организован је тако да буде излетиште града, квалитет животне средине зависи искључиво од поштовања мера забрана прописаних Решењем о стављању под заштиту овог споменика природе.

Тренутно гледано споменик природе је изложен занемарљивим антропогеним утицајима, због ненасељености подручја, неразвијених економских активности и поприличне удаљености од урбане зоне.

Споменик природе је изложено опасности од временских непогода (ветролом, снеголом, удар грома), пожара, биотичких фактора (фитопатогене гљиве и штетни инсекти) и сл.

Међутим сама чињеница да коридор аутопута Е-763 Београд – Пожега, односно, деоница овог аутопута Обреновац-Уб, пролази непосредно уз комплекс Јозића колибе, указује на угрожавање стања животне средине.

Деоница аутопута је пуштена у рад 2019.године. У дужини од око 50 м, не постоји никаква баријера (природна или вештачка), тако да је утицај издувних гасова и буке који потичу од саобраћаја је изузетно велики.

У појединим деловима дана када је саобраћај најинтензивнији, бука је изузетно велика, да просто омета разговор и чини врло непријатним боравак у овом излетишту.

Растојања заштићених стабала од осе аутопута износи:

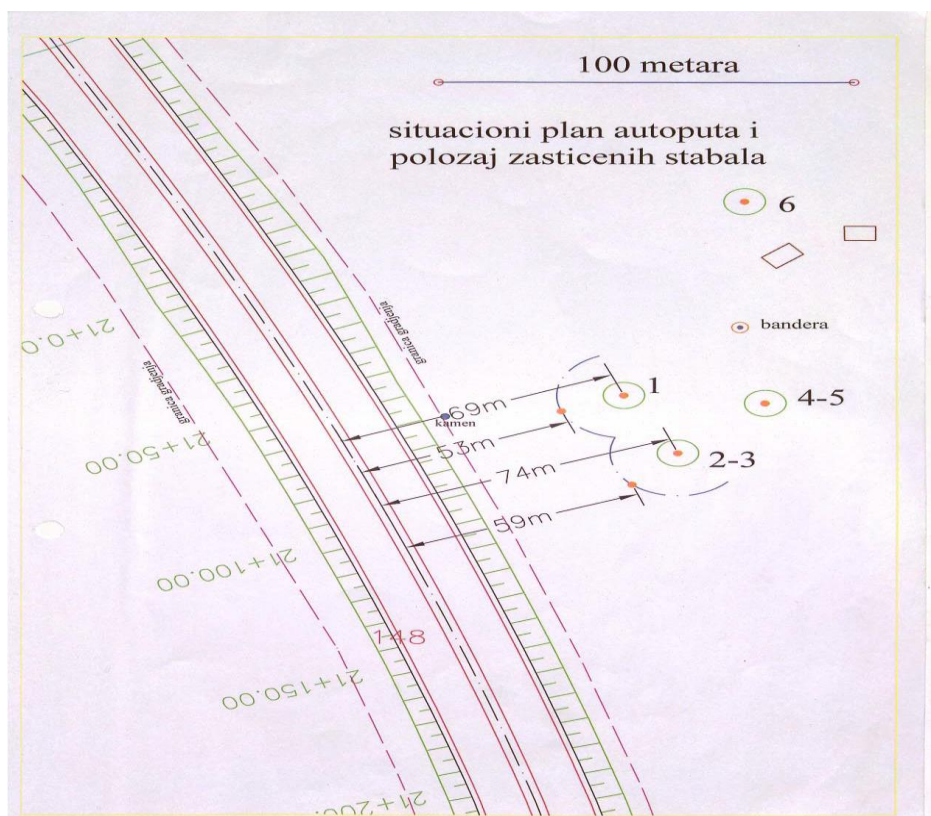
- за стабло 1 око 69м, док се пројекције крошње у делу који је окренут ка ауто путу налази на 53м.

- за стабло 2 и 3 око 74м, док се пројекција крошњи у делу који је окренут ка ауто путу налази на 59м

- за стабла 4 и 5 око 100м

- за стабло 6 око 125 м

Чињеница је да је изградњом аутопута вредност споменик природе нарушена и пејзажно и визуелно.

Извод из Извештаја о потенцијалним негативним утицајима изградње аутопута на ЗП (км21+000 до км21+100)- (Јавно предузеће Путеви Србије, 2008.година)

Аерофото снимак- положај аутопута у односу на локалитет „Јозића колиба“

Фотодокументација управљача- близина и отвореност деонице аутопута ка Споменику природе, 2019.година, непосред пред пуштање у рад

Градски завод за јавно здравље је пре изградње аутопута вршио мерења буке на више локација у ГО Обреновац, а једна од тачака, односно једно мерно место је било и заштићено природно добро “Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“

Из Извештаја се види да је ниво буке био далеко испод граничних вредности, како у току дана, тако и у току ноћи.

Brzina vetra (m/s)	Atmosferski pritisak (mBar)	Relativna vlažnost (%)	Temperatura vazduha (°C)	Oblačnost	Pravac vetra	GPS koordinate
0.1	1011.6	50.0	20.0	vedro		N44°26'10" E20°12'03"

REZULTATI MERENJA			
Merodavni nivo [dBA]			Granična vrednost [dBA]
Lday13.11	Levening13.11	Lnight13.11	Dan, Veče : 50dB [A] Noć : 40dB [A]
29.2	27.0	29.3	
Lden= 35.3			

Извод из Извештаја о маршутном мерењу нивоа буке на територији ГО Обреновац, ГЗЗЈЗ Београд

Обзиром да се очекује да је дошло до промена у животној средини (земљиште, вода, ваздух), неопходно је израдити Програм мониторинга параметара квалитета животне средине. Мониторинг би обухватао праћење стања земљишта, ваздуха и подземних вода.

3. ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ, ДЕЛАТНОСТИ И ПРОЦЕСА КОЈИ ПРЕДСТАВЉАЈУ ФАКТОРЕ УГРОЖАВАЊА СП “ГРУПА СТАБАЛА ХРАСТА ЛУЖЊАКА КОД ЈОЗИЋА КОЛИБЕ”

Фактори угрожавања СП “Група стабала храста лужњака код Јозића колибе” могу бити антропогеног или природног порекла. Корисници и власници природних и створених вредности на подручју споменика природе као и посетиоци могу бити фактор угрожавања ако својим деловањем не поштују прописане режиме заштите, мере забране и коришћења.

Такође и природни фактори могу знатно угрозити природне вредности уколико се јављају у великом обиму.

Активности, делатности и процеси који могу представљати факторе угрожавања СП “Група стабала храста лужњака – Јозића колиба”, непосредно су везани за природне вредности, односно њихову заштиту.

Корисници простора Јозића колибе и посетиоци СП “Група стабала храста лужњака – Јозића колиба” могу бити фактор угрожавања ако не поштују прописани режим заштите и мере забране дефинисане решењем о стављању под заштиту природног добра.

Ризици угрожавања споменика природе

- не поступање у складу са мерама забране утврђене Решењем о стављању под заштиту природног добра
- не поступање у складу са одредбама Правилника о унутрашњем реду и чуварској служби СП “Група стабала храста лужњака код Јозића колибе”
- не поступање у складу са прибављеним условима Завода за заштиту природе Србије за извођење радова на изградњи аутопута „Београд- јужни Јадран“ у зони споменика природе
- не успостављање система сталног мониторинга свих параметара квалитета животне средине на простору Јозића колибе
- друге активности и процеси који се спроводе супротно принципима заштите и одрживог развоја природног добра

Изградња објеката (викендица и угоститељских објеката)

У оквиру комплекса постоје неколико објеката саграђених пре доношења Решења о заштити. Објекат Јозића колиба је површине 35 м² који користи управљач за своје потребе и потребе чуварске службе и помоћни објекат- надстрешница са хлебном фуруном коју користе излетници и посетиоци. парцели КП 1576/1 која припада комплексу постоје и три зидана пољска тоалета.

Такође постоји и зидани бунар са техничком водом. Примера било које врсте грађевинских радова, раскопавања и сл. од доношења Решења није било, а спречавање овакве праксе је приоритетни задатак управљача.

Комунални отпад

Комплекс Јозића колиба као омиљено излетиште Обреновчана привлачи велики број посетилаца што је нарочито изражено у току летњих месеци.

Са излетницима и посетиоцима долази и одређена количина отпада коју редовно сакупљају радници запослени у ЈП ЗЖС Обреновац. Обзиром на на овој локацији нема организованог одвожења комуналног отпада, то се он мора и одвозити до градске депоније.

У самом аштићеном подручју као и у ближој околини локалитета нема мини депонија баш из разлога што се отпад редовно сакупља и одвози.

Шумски пожари

Опасност од пожара прети од излетника који распаљују роштиље, нарочито током првوماјских празника и викендом када посећују ово заштићено подручје. Мада до сада није уочено да се ватра пали у непосредној близини стабала, већ само на чистинама поред гарнитура за седење.

У оквиру комплекса постоји надстрешница са хлебном фуруном у оквиру које се налази и простор за ложење роштиља, ипак овај простор не задовољава потребе када је присутно више излетника. Овај потенцијални проблем ће бити решен постављањем допунских ложишта.

Са друге стране како је локалитет Јозића колибе окружен пољопривредним земљиштем врло често се дешава да власници њива након убирања летине пале стрњику. У више наврата је долазило до тога да се паљење стрњике отргло контроли и да је дошло до неконтролисаног ширења пожара, који је долазио тик до парцела која припадају локалитету Јозића колибе. Пожар је једном захватио и део шуме која припада локалитету, међутим брзом интервенцијом ватрогасаца уз помоћ чувара и запослених у ЈП ЗЖС пожар је локализован и угашен. До сада се пожар никад није захватио заштићено подручје.

Ватрогасна станица се налази на удаљености од 12 км од заштићеног подручја.

Фотодокументација управљача-пожар који је захватио катастарске парцеле бр 1276 и 1574 које припадају локалитету Јозића колиба

Активности излетника

Попут уласка моторним возилом на зелене површине тик до гарнитура за седење, остављање отпадака за собом, пуштање гласне музике говори о томе да ово подручје не посећују само љубитељи природе.

Овај проблем је делимично решаван ангажовањем чувара, међутим када говоримо о ноћним посетиоцима, проблем остаје отворен. Проблем који се односи на улазак моторних возила је делимично решен ограђивањем комплекса.

Природне- елементарне непогоде

Природне непогоде су појаве на које човек нема пресудног утицаја, тако да једино што управљач може да учини је да последице таквих непогода у што краћем времену санира.

Оно што је битно истаћи је и стална контрола заштићених стабала и подмлатка, благовремено уклањање преломљених грана као и редовно периодично уклањање сувих грана са стабала, како би се избегле евентуалне штетне последице.

Као потенцијалне опасност по заштићено подручје и читав локалитет су:

1.Поплаве:

Сама чињеница да се локалитет Јозића колибе налази у близини реке Колубаре непосредно уз одбрамбени Колубарски насип указује на опасност од поплаве.

Близина реке Колубаре и канала Чиковац који се путем испуста улива у Колубару, представљају потенцијалну опасност из разлога честог изливања из корита, што је нарочито био случај 2014.године када је дошло до катастрофалне поплаве целе општине, а самом заштићеном природном добру није могло да се приђе и два месеца после поплаве. Ова катастрофа је условила и приврени прекид рада чуварске службе.

2015.година такође је била критична. Због високог водостаја Колубаре дошло је до подизања нивоа подземних вода и до пуњења ретензионог канала Чиковац. Читава површина локалитета је била под водом, међутим срећом катастрофа из 2014.године је избегнута.

2.Снежне мећаве, наноси и поледице:

Могу услед оптерећености грана снегом и ледом изазвати снеголеме, а на подмлатку и снегоизвале, могу изазвати оштећења у виду мразопуцина на стаблима а, услед пада грана или стабала може доћи и до оштећења објеката, возила или других стабала која се налазе у непосредној близини.

3.Олујни ветрови:

Заштићена стабла имају изузетно широке и гранате крошње па су самим тим и осетљивија, на ову природну појаву, а као последица деловања ветра могу се јавити ветроломи на, на млађим стаблима- подмлатку могу изазавати и прелом дебла.

4.Град:

Може изазавати механичка оштећења на дрвенастој вегетацији, кидање лишћа и мањих грана, кидање репродуктивних органа, кидање недозрелих плодова, преломе грана.

5.Суша:

може довести до губитка асимилационих органа, физиолошко слабљење биљака, а затим потенцијална опасност од појаве штеточина (штетни инсекти и биљне болести), смањен прираст, превремено опадње плодова, у екстремним условима може доћи и до сушења биљака

Као последице деловања природних непогода може доћи до:

- продирања влаге и штетних организама унутар стабла и појаве и развоја трулежи стабла;
- смањења прираста, смањења или чак изостанка плодоношења ;
- појаве биљних болести, физиолошког слабљења стабала, појаве штетних инсеката у нетолерантној бројности;
- дугогодишњег губљења естетских функција и нарушавања декоративних особина и пејзажне атрактивности стабала;
- у екстремним условима и до сушења биљака;
- оштећења на објектима и урбаном мобилијару који се налази на локалитету.

Оно што је битно истаћи је и стална контрола и благовремено уклањање преломљених грана као и редовно периодично уклањање сувих грана са стабала, како би се исмањо ризик и избегле евентуалне штетне последице.

Примена редовних мера неге и одржавања, благовремено санирање трулежи стабала, водених цепова, инсекатских оштећења, примена хемијских мера против болести и штеточина, постављање подупирача који ће побољшати стабилност грана и самих стабала и сл. су мере којима се утицај наведених природних непогода своди на најмањи ризик

Уколико ипак дође до штета насталих као последица дејства неке од наведених елементарних непогода, управљач ће хитно реаговати и у најкраћем року извршити санирање насталих штета на стаблима и објектима.

Уништавање и загађивање станишта

Сразмерно велик број биљних врста на релативно малом простору, резултат је, пре свега, заступљености и очуваности већег броја различитих природних, полуприродних и антропогено створених екосистема.

Услед постојања већих површина под пољопривредним културама у непосредној околини, за очекивати је појачана употреба и растурање извесних количина различитих хемијских материја у виду вештачког ђубрива, пестицида и других заштитних хемијских средстава. Многа од њих имају летално дејство на врсте којима нису примарно намењене и то приликом случајног разношења и ингестије.

Биотички фактори

Стална претња стаблима су потенцијални биотички фактори угрожавања у виду узрочника болести и штеточина.

На испитиваним стаблима хрasta лужњака на локалитету Јозића колиба констатовано је 20 врста инсеката и 11 врста патогених гљива, као и једна полупаразитска цветница.

Констатоване штетне врсте инсеката и гљива представљају потенцијалну

опасност по стабла јер у појединим годинама може доћи до прекорачења толерантне бројности. Само перманентно праћење присуства и бројности (заступљености) штетних организама ствара предуслове за правовремено деловање и примену ефикасних мера заштите.

Неке врсте инсеката и гљива су веома опасне по стабла хрasta лужњака. Стога је неопходно стално праћење динамике њихових популација и у случају да дође до повећане бројности неке од њих, неопходно је примењивати мере директног сузбијања.

Констатоване фитопатогене гљиве: *Microsphaera alphitoides*, *Apiognomonina errabunda* *Capnodium quercinum*, *Armillariella mellea*, *Fistulina hepatica*, *Ganoderma adspersum*, *Laetiporus sulphureus*, *Stereum hirsutum*

Констатовани штетни инсекти:

на плодовима: *Andricus quercuscalicis*, *Andricus collari*, *Curculio glandium*, *Cydia splendana*

Curculio glandium је најопаснија штеточина хрastовог жира. Има склоност ка пренамножењу и у појединим годинама може да доведе и до 100% губитка уroda.

на листовима и гранама: *Neuroterus quercusbaccarum*, *Parthenolecanium rufulum* – хрastов лажни штитац, *Asterodiaspis variolosa*, *Archips xylosteana* – шарени хрastов савијач, *Ancylis mitterbacheriana*, *Corytucha arcuata*.

Ancylis mitterbacheriana је врста која повремено се повремено јавља у већој бројности. Интересантно је да је ова врста више корисна него штетна. Штете су минорне, а гусенице служе као међудомоћини бројним паразитоидима, који на њима презимљавају и на пролеће паразитирају гусенице дефолијатора, напр. зеленог хрastовог савијача. Због свега тога, против ове врсте не би требало примњивати мере сузбијања.

Corytucha arcuata -хрastова мрежаста стеница у Србији је констатована први пут 2013. године. На локалитету Јозића колиба уочена је 2018.године. И имага и ларве причињавају штету сисањем сока из лисног ткива. Развија више генерација у току године. Последице оштећења на стаблима се посебно јасно уочавају током августа и септембра, када је сво лишће на нападнутим хрastовим стаблима промени боју и тиме је умањен или прекинут процес фотосинтезе.

на стаблу и гранама: *Cerambyx cerdo* – велика хрastова стрижибуба, *Clytus arietis*, *Coroebus bifasciatus* – хрastов прстеничар

Од 1996.године *Cerambyx cerdo* се налази на листи угрожених врста.

Од осталих штетних организама присутна је жута имела : *Loranthus europaeus*

Најважније штете које имела проузрокују су физиолошко слабљење, смањење прираста

У борби против штетних организама требало би примењивати првенствено механичке мере, које се свode на прикупљање и уништавање зараженог материјала, као и одсецање сувих грана и грана са имелама. Ако се нека штетна инсекатска врста или гљива јави у повишеној бројности укључити и хемијско третирање применом деградибилних пестицида.

Важно је напоменути да би прописане мере требало спроводити и на околним стаблима која се налазе у непосредној близини заштићених стабала у (у оквиру комплекса), обзиром да и она могу послужити као извор заразе.

4. ДУГОРОЧНИ ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА СП „ГРУПА СТАБАЛА ХРАСТА ЛУЖЊАКА КОД ЈОЗИЋА КОЛИБЕ“

Концепт заштите СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ заснива се на

- очувању и унапређивању природних вредности
- очувању предеоних одлика
- планском уређењу и одрживом развоју
- едукација

Имајући у виду уочене квалитете природне средине, а нарочито чињеницу да се ради о површини са аутентичном вегетацијом као вредним природним реусрсом и намену и уређење овог простора, дугорочни циљеви заштите очувања и унапређења и одрживог развоја СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ су:

- очување стабала храста лужњака, као едификатора некада широко распрострањених шумских заједница лужњака и јасена у Србији.
- проширење границе ЗП односно повећање површине која је сада под заштитом
- заштита споменика природе од негативних утицаја саобраћаја током експлоатације аутопута Е -763 на деоници Обреновац –Уб (км21+000 до км 21+100
- заштите природног храстовог подмладка, ради сачувања генофонда.
- заштита дивљих врста биљака, животиња и гљива које се јављају на целој површини која припада локалитету Јозића колиба према Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5 / 2010, 47/2011, 32/2016 и 98 /2016)
- заштита дивље врсте флоре и фауне које се јављају на целој површини која припада локалитету Јозића колиба, које су третиране Уредбом о стављању у промет коришћења и промета дивље флоре и фауне, (Службени гласник РС", бр. 31 /2005, 45 / 2005. - исправка, 22 / 2007, 38 / 2008, / 2010, 69 / 2011 и 95 / 2018 - др. закон
- планско уређење и развој одрживог туризма и рекреативно-здравствених садржаја у складу са Пројектом уређења простора за ширу зону заштите ЗП“Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“
- трајно и рационално вишенаменско коришћење простора - комплекса сходно дефинисаним приоритетним основним наменама
- унапређење и развој едукативних активности
- мониторинг – биомониторинг животне средине(земља, вода,ваздух)

5. АНАЛИЗА И ОЦЕНА УСЛОВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ДУГОРОЧНИХ ЦИЉЕВА ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА СП „ГРУПА СТАБАЛА ХРАСТА ЛУЖЊАКА КОД ЈОЗИЋА КОЛИБЕ“

Полазећи од чињенице да су дугорочни циљеви заштите и очувања и унапређења СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“:

- очување стабала храста лужњака, као едификатора некада широко распрострањених шумских заједница лужњака и јасена у Србији;
- проширење границе ЗП односно повећање површине која је сада под заштитом, као и заштита споменика природе од утицаја саобраћаја будућег аутопута;
- заштите природног храстовог подмладка, ради очувања генофонда;
- заштита флоре и фауне;
- планско уређење простора и развој одрживог туризма и рекреативно-здравствених садржаја;
- едукативне активности;
- мониторинг – биомониторинг животне средине (земља, вода, ваздух);

За остваривање свих дугорочних циљева морају се створити претпоставке и обезбедити услови што подразумева:

- организационо, кадровско и техничко опремање управљача, стручно усавршавање запослених који су директно или индиректно везани за рад у заштићеним подручјима (обука, радионице, семинари, и др.);
- техничку опремљеност (интернет, телефон, теренско возило и сл);
- опремљеност заштићеног подручја комуналном и саобраћајном инфраструктуром;
- уређена места и објекти за рекреацију и боравак посетилаца
- координисано и континуирано праћење стања животне средине (мониторинг) као превентивни управљачки инструмент, као и ангажовање стручних и научних институција због санације негативних последица појединих појава и процеса које се могу десити на заштићеним стаблима, заштићеној површини природног добра, односно на целом локалитету;
- учешће и подршка локалне самоуправе у реализацији циљева;
- учешће и подршка научних и истраживачких институција у остваривању дефинисаних циљева;
- обезбеђење финансијских средстава и законских инструмената за реализацију дугорочних циљева;

Могућност остваривања постављених циљева треба анализирати са становишта ситуационих услова, кроз ткз. SWOT анализу

STRENGTHS СНАГЕ - ПРЕДНОСТИ (internal)	WEAKNESSES СЛАБОСТИ - НЕДОСТАЦИ (internal)
OPPORTUNITIES МОГУЋНОСТИ (external)	THREATS ОПАСНОСТИ - ПРЕТЊЕ (external)

Предности – Снаге

- природне вредности
- географски положај
- природни ресурс
- биолошка разноврсност флоре
- кадровски капацитет управљача

Недостаци – Слабости

- саобраћајна инфраструктурна неасфалтирани приступни пут, неодржавани постојећи некатегорисани пут, отежан приступ
- комунална инфраструктура
- техничка неопремљеност
- непостојање садржаја за реализацију излетничког туризма
- непостојање сигурног извора финансирања управљача
- недостатак маркетинга

Могућности

- научна истраживања
- коришћење простора за едукацију
- промоција у ширем смислу (ван локалног нивоа)
- стварање препознатљивости споменика природе

Претње – Ризици

- недостатак финансијских средстава
- недовољна сарадња локалне самоуправе, општинске управе и других институција
- спорост државне администрације
- изградња аутопута
- политичка ситуација

6. ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТИ, ОДРЖАВАЊУ, ПРАЋЕЊУ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊА ПРИРОДНИХ И СТОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ СП „ГРУПА СТАБАЛА ХРАСТА ЛУЖЊАКА КОД ЈОЗИЋА КОЛИБЕ“

Приоритетне активности које се планирају Планом управљања су заштита природних вредности и животне средине, односно:

- чување, обележавање, уређење и одржавање СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“
- заштита биодиверзитета
- заштита предеоних одлика
- заштита животне средине
- унапређење природних и створених вредности

Основни и трајни задатак управљача ЈП за заштиту и унапређење животне средине на територији ГО Обреновац је чување заштићеног природног добра „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ и спровођење прописаног режима заштите утврђене актом о заштити, односно предузимање мера и извршење послова на обезбеђењу унутрашњег реда (чување, контрола посетилаца и корисника и пружање помоћи, савета, услуга, одржавање чистоће и уредности и др.) и обележавање заштићеног подручја.

За обављање ових делатности управљач организује чуварску службу, а у складу са Правилником о унутрашњем реду и чуварској служби и Правилником о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја (Сл.гласник РС бр.85/09).

Такође за чуварску службу, поред сталне едукације и обуке, спроводиће се и опремањеслужбе (униформе, службено возило, ручна опрема и средства за рад и др.) у циљу ефикаснијег спровођења мера заштите и презентације овог заштићеног природног добра.

Обележавање и одржавање граница природног добра

ЈП за заштиту и унапређење животне средине на територији ГО Обреновац као управљач у обављању активности и задатака заштите и развоја СП „ Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ дужно је, између осталог да се стара да заштићено природно добро буде стално обележено

Заштићено природно добро је обележено постављањем ознаке заштићеног природног добра на основу Правилника о начину обележавања заштићених природних добара (Сл.гласник РС бр.30/092)

Осим тога извршено је и постављање путоказно-туристичке сигнализације за Јозића колибу, која иде кроз село Велико Поље до самог локалитета.

Уређење простора и редовно одржавање

За уређење и одржавање СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ управљач ће у оквиру годишњег програма управљања планирати активности на пословима одржавања и чистоће целокупне излетничке површине. Уређење ће се вршити у складу са одредбама Решења о проглашењу заштићеног подручја, просторно-планске и урбанистичке документације.

За потребе редовног одржавања потребно је повремено прибављати нову механизацију за одржавање и вршити редовно одржавање и сервис оне механизације коју управљач поседује (тример, косачицу, кресач грана, ручни алат,.). Такође потребно редовно прибављати и потрошне материјале за одржавање (материјале за одржавање комуналне хигијене, резервне делове за одржавање механизације и материјале за одржавање мобилијара и објеката и сл.)

Запослени у ЈП ЗЖС, обављају послове редовног одржавања у оквиру својих редовних задатака.

За све оно што управљач није у могућности да обави, као што је уклањање имеле, фолијарна прихрана, резивање и уклањање сувих грана, за шта је потребна специјална механизација и обучени радници, управљач ће сходно Закону о ЈН, спроводити поступке јавних набавки за набавку услуга, радова и добара.

Заштита флоре и фауне

Заштита флоре и фауне је један од приоритетних задатака управљача која ће се планирати годишњим програмом управљања. Ради очувања богатства биодиверзитета рудералне ливаде потребно је поступак одржавања прилагодити посебно зељастим врстама, које се јављају на том простору. То значи да ће се у календару одржавања посебно назначити периоде када поједине врсте плоносе и омогућити им да заврше цео животни циклус, што се нарочито односи на заштићене врсте и врсте које су третиране Уредбом о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне.

Стога је потребно изградити План кошења у ком ће се дефинисати када и колико пута у току године је потребно вршити селективно кошење комплекса, по микролокацијама, како би се омогућило важнијим зељастим биљкама да заврше животни циклус, а опет са друге стране простор изгледао уредно.

Посебна пажња ће се посветити остављању полинаторских коридора ради заштите пчеле као биоиндикатора животне средине.

Такође у годинама доброг уroda жира операције кошења ће се заменити операцијом плевљења ради очувања храстовог подмлатка.

Посебан акценат биће на реализацији пројеката истраживања и континуираног праћења стања флоре и фауне како би се створила основа за даље праћење као и унапређење њиховог стања.

Током 2020.године започели смо истраживање присутности и бројности - ноћних лептира на овом локалитету, из разлога што овој групи припада и велики број штеточина као што су нпр. губар, жутотрба, велики и мали мрзовац, кукурузни пламенац и друге, за које је карактеристично да услед пренамножења могу изазвати огромне штете и у шумарству и на пољопривредим културама.

Пројекти ће се спроводити у сарадњи са релевантним научним институцијама (Завод за заштиту природе Србије, Шумарски факултет, Институт за шумарство, Биолошки факултет и др.)

Заштита предела

Мерама просторног и урабанистичког планирања, спречавањем појава противправне градње објеката, адекватним планирањем, пажљивим еколошким лиценцирањем пројеката развоја туризма, као и ефикасним текућим одржавањем комуналне хигијене и уредности очуваће се и унапредити пејзажна обележја заштићеног подручја. За потребе уређења комплекса урађен је Пројекат уређења

простора за ширу зону заштите ЗП „Група стабала храста лужњака“ који је обухватио целу површину комплекса од 2ха. Пројектом су дефинисане 4 зоне и то: зона активног и пасивног одмора и излетничког туризма, зона заштите, зона едукације и зона активне и пасивне рекреације.

Заштита животне средине

Један од главних трајних циљева који се жели постићи успостављањем административне- правне заштите ЗП, јесте очување и унапређење стања и квалитета животне средине.

Једна о приоритетних активности јесте хитно постављање звучне баријере на делу и у дужини аутопута који пролази уз парцеле на којима се налази споменик природе.

Заштита од пожара

У области заштите од пожара у складу са Законом о заштити од пожара (Сл.гласник РС број 111/2009.године) и Уредбом о разврставању објеката, делатности и земљишта у категорије угрожености од пожара (Сл.гласник РС број 76/2010.године) у категорије угрожености од пожара донеће се План заштите од пожара.

За реализацију планираних мера заштите природних вредности управљач СП „Група стабала храста лужњака – Јозића колиба“ управљач има обавезу:

- доношења Плана управљања СП „Група стабала храста лужњака – Јозића колиба“ за период од 5 година
- доношење Годишњег програма заштите и развоја заштићеног природног добра „Група стабала храста лужњака – Јозића колиба“.

На ова два акта сагласност даје Секретаријат надлежан за послове заштите животне средине јединице локалне самоуправе.

7. ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА СП „ГРУПА СТАБАЛА ХРАСТА ЛУЖЊАКА КОД ЈОЗИЋА КОЛИБЕ“

Полазећи од природних вредности које чине темељне вредности заштићеног подручја, приоритетни задаци научноистраживачког и образовног рада на простору Јозића колибе су:

- Спровођења мониторинга биодиверзитета
- Да би заштићено природно добро “Група стабала хрasta лужњака код Јозића колибе“ остало што дуже у виталном стању, потребно је континуирано пратити факторе који утичу на њихово здравствено стање.
- Истраживање утицаја параметара загађења који потичу од саобраћаја на аутопуту на биодиверзитет локалитета
- Израда програма мониторинга квалитета животне средине (ваздух, вода, земљиште)
- Праћење природних промена у биљним заједницама
- Истраживање фауне локалитета (осим штетне ентомофауне и ноћних лептира, до сада на локалитету никада нису вршена истраживања остале фауне)
- Истраживање утицаја климе на биодиверзитет локалитета
- Истраживање утицаја различитих активности на природу и животну средину на подручју управљања и у његовој непосредној околини
- Едукација локалног становништва у области заштите природних вредности
- Подизање нивоа свести локалне заједнице у циљу очувања биодиверзитета
- Едукација корисника за СП „Група стабала хрasta лужњака – Јозића колиба“ у области спровођења прописаног режима заштите

У циљу успостављања савременог система управљања над заштићеним подручјем, са циљем спровођења заштите и развоја планира се реализација једног броја научно-истраживачких пројеката. Пројекти би се заснивали на поштовању следећих постулата:

- заштита, очување, и унапређење биолошке разноврсности;
- дугорочно очување природних екосистема и природне равнотеже;
- одрживо коришћење природних ресурса и усклађивање људских активности;
- утврђивање и праћење стања у природи;
- благовремено спречавање људских активности и делатности које доводе до трајног осиромашења биолошке разноврсности и уништавања локалитета;
- ограничавање активности у природи које могу нарушити природну равнотежу.

За изради и реализацију научноистраживачких активности потребно је остварити сарадњу са научним институцијама, факултетима и другим стручним установама управљач

8. ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ НА ОДРЖИВОМ КОРИШЋЕЊУ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ, РАЗВОЈУ И УРЕЂЕЊУ СП „ГРУПА СТАБАЛА ХРАСТА ЛУЖЊАКА КОД ЈОЗИЋА КОЛИБЕ“

У циљу заштите и очувања заштићеног природног добра „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ управљач за наредни период од пет година планира

-Примена биолошко-техничких мера заштите као што је уклањање сувих грана у крошњи и уклањање имеле- полупаразитске цветнице имеле са премазивањем пресека заштитним премазом за дрво

-У случају појаве знакова трулежи санација делова стабала и премазивање заштитним премазом

-У случају појаве фитоптолошких обољења и напада штетних инсеката, примениће се мере у виду хемијског третирања.

-Фолијарна прихрана минералним ђубривом са избалансираним садржајем N:P:K

- заштита храстовог подмлатка применом редовних мера неге и одржавања

- Подупирање појединих грана потпорним стубовима и постављање еластичних сајли у циљу побољшања стабилности како појединачних грана тако и целих стабала

- Селективно кошење траве, плевљење, грбуљање лишћа на делу површине комплекса на којој се налазе заштићена стабла.

- Постављање информативних табли са латинским и народним именима аутохтоних и алохтоних врста и изузетних примерака и њиховим битним карактеристикама, као и занимљивостима о појединим врстама

- Покретање поступка за проширење граница заштићеног подручја у циљу заштите биодиверзитета целог комплекса

-Периодични премер заштићених стабала

- Израда и реализација пројекта санације и конзервације стабла бр.7, које није заштићено, али је изузетно необично и представља један вид атракције на локалитету.

- Уређење комплекса у складу са Пројектом уређења простора за ширу зону заштите ЗП»Група стабала храста лужњака код Јозића колибе» што подразумева:

-израду техничке документације за уређење издвојених појединих зона у оквиру комплекса;

- уређење слободних површина постављањем урбаног мобилијара и дечијих игралишта,

- постављање роштиља,

- просецање шумских стаза,

-повезивање издвојених зона израдом пешачких комуникација за застором од природних материјала,

-подизање заштиног појаса зеленила, односно подизање природне и звучне баријере за заштиту од саобраћајне буке и издувних гасова,

- уређење зоне намењене спорту и рекреацији (постављање теретане на отвореном, трим стаза, игралиште за одбојку, стони тенис, мали фудбал и др.)

- Изградња осматрачнице
- замена оштећеног хранилишта за дивљач које се налази у шуми која припада комплексу,
- Постављање вештачког гнезда за роде
- одржавање објекта Јозића колибе (кречење, фарбање столарије, постављање подних облога - плочица у обе просторије) и надстрешнице са хлебом фуруном
- опремање објекта потребном канцеларијском опремом.
- увођење Wi-fi мреже, увођење виодео надзора.
- израда рустичног прелаза од природног материјала преко средишњег дела локалитета који је већи део године под водом услед високог нивоа подземних вода.
- редовно одржавање бунара -чишћење бунара и анализе бунарске воде (хемијске и бактериолошка исправност воде)
- уређење бунара у етно стилу (враћање у првобитан облик ђерам и санација појилишта)
- одржавање прилазног пута
- државање постојећег мобилијара и оградe
- одржавање споменика учесницима у НОБ-у који се налази на заштићеној површини поред стабала бр.2 и 3.
- Израда Пројеката, Студија, Елабората (мониторинг стања) биодиверзитета у циљу очувања и унапређења стања флоре и фауне на локалитету Јозића колибе
- Израда Програма мониторинга животне средине и спровођење програмом дефинисаних мерења и анализа (земљиште, вода и ваздух)
- Израда и реализација Програма едукације
- Покретање иницијативе за изградњу бициклистичке стазе дуж Колубарског насипа (око 6,5км) у циљу повезивања са ЗП“Обреновачки Забран“као и са градским насељима у ГО Обреновац
- Изградња, инфраструктурно опремање и уређење простора за потребе рекреације и туризма, образовавног и научног рада и планских активности

За све пројекте и радове, а у складу са пратећим планским актима, и на основу урађене пројектне документације, прибавиће се потребни услови и сагласности од организације за заштиту природе Србије, органозационе јединице Градске управе града Београда надлежне за заштиту животне средине, отганизационе јединице ГО Обреновац и других надлежних предузећа и установа.

9. ПРОСТОРНА ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПЛАНСКИХ НАМЕНА И РЕЖИМА КОРИШЋЕЊА ЗЕМЉИШТА У ОКВИРУ СП „ГРУПА СТАБАЛА ХРАСТА ЛУЖЊАКА КОД ЈОЗИЋА КОЛИБЕ“

Решењем о стављању под заштиту природног добра “ Група стабала храста лужњака – Јозића колиба“ на заштићеној површини утврђен је III степен заштите (који представља скуп мера и услова којима се одређује начин и степен заштите, коришћења, уређења и унапређења заштићеног природног добра), односно:

Режимом заштите III степена се омогућава селективно и ограничено коришћење природних ресурса, управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревизализације и укупног унапређења природног добра, развој инфраструктуре усклађене са вредностима, потенцијалима и капацитетима заштићеног простора намењене развоју еколошког, руралног здравственог, спортско-рекреативног и осталих видова туризма у складу са принципима одрживог развоја.

Установљеним режимом заштите III степена утврђене мере заштите којим је забрањено:

Забрањује се:

- заштићена стабла посећи, ломоти и сећи живе гране, кидати лишће и плодове или предузимати било које друге радње, које би измениле његов данашњи изглед или довеле у питање његов биолошки опстанак
- испаша стоке и ложење ватре на површинама које прекривају пројекције крошњи појединачних стабала (6)
- садња било каквог другог зеленила на заштићеној површини
- постављање табли и других обавештења на стаблима
- промена намене заштићене површине
- депоновање смећа и другог отпада на заштићеној површини у непосредној близини споменика природе
- раскопавање и депоновање земље на заштићеној површини

Дозвољава се:

- примена биолошко техничких мера заштите и кошење траве на заштићеној површини

10. АКТИВНОСТИ НА ПРОМОЦИЈИ ВРЕДНОСТИ СП „ГРУПА СТАБАЛА ХРАСТА ЛУЖЊАКА КОД ЈОЗИЋА КОЛИБЕ“

Полазећи од:

- значаја који има СП “Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“
  - планираних мера и активности на спровођењу заштите и одрживог развоја заштићеног подручја,
- управљач, у петогодишњем периоду, планира следеће активности на промоцији природних вредности СП “Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“
- развити добар маркентишки програм, који ће заштићено подручје „Група стабала храста лужњака – Јозића колиба“ приказати јавности на сајмовима и другим манифестацијама, као атрактивну туристичку понуду Београда и Обреновца.
  - Презентовање ЗП у локалним новинама, стручним часописима и електронским медијима
  - Штампане информативно - пропагандног материјала о споменику природе „Група стабала храста лужњака – Јозића колибе“ у виду билтена, разгледница, флајера, календара, постера, сувенира, мајица, фасцикли, блокчића и оловака са знаком заштите природе и знаком заштићеног подручја у складу са Правилником о визуелном идентитету овог заштићеног подручја.
  - У циљу боље презентације повезати се са локалним медијима и туристичким агенцијама и управљачима других заштићених природних добара. Све активности у вези са заштићеним природним добром биће представљене на сајту Јавног предузећа за заштиту и унапређење животне средине на територији ГО Обреновац, www.jpzzs.org.rs, као и на фејсбук страници „Јавно предузеће за заштиту и унапређење животне средине...“
  - Организовати стручно окупљање свих управљача заштићених подручја са територије Града Београда, на простору ЗП „Јозића колиба“, ради размене искустава у управљању.
  - Неопходно је подстицати разне видове активности за локално становништво, ученике, туристе, излетнике, планинаре, НВО и друга заинтересована лица, како би сви заинтересовани стекли увид у природне вредности овог подручја и сазнања о биолошкој историји. У том смислу неопходна је сарадња са школама, наставницима биологије, географије, историје и сродних предмета, као и са туристичким организацијама.
  - Организовање превоза до споменика природе
  - Обезбеђење доступности аката које доноси управљач

11. СТУДИЈСКА(ИСТРАЖИВАЧКА), ПРОГРАМСКА, ПЛАНСКА И ПРОЈЕКТНА ДОКУМЕНТАЦИЈА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЦИЉЕВА И АКТИВНОСТИ НА ЗАШТИТИ, ОЧУВАЊУ И УНАПРЕЂЕЊУ И ОДРЖИВОМ РАЗВОЈУ СП „ГРУПА СТАБАЛА ХРАСТА ЛУЖЊАКА КОД ЈОЗИЋА КОЛИБЕ“

Законом о заштити природе и Решењем о проглашењу заштићеном подручју „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ детаљно су дефинисане обавезе управљача по питању документације која се односи на заштићено подручје.

То су пре свега:

- План управљања заштићеним подручјем “Група стабала храста лужњака код Јозића колибе “ (као средњерочни документ који се доноси за период од пет година)
- Годишњи програм управљања заштићеним подручјем “Група стабала храста лужњака код Јозића колибе “ којим се реализује Програм управљања за одређену годину
- Извештај о остваривању Плана управљања заштићеним подручјем
- Извештај о остваривању Годишњег програма управљања заштићеним подручјем
- Правилник о унутрашњем реду и чуварској служби за заштићено подручје
- План заштите од пожара
- Одлука о накнадама за коришћење природних вредности и услуга СП “Група стабала храста лужњака – Јозића колиба“

Студијска, програмска, планска и пројектна документација потребна за спровођење циљева и активности на заштити, очувању и унапређењу и одрживом развоју споменика природе су: :

- 1.Израда Програма и пројеката заштите природних вредности СП “Група стабала храста лужњака – Јозића колиба“
- 2.Израда Програма којима ће се изградити систем праћења стања, прикупљање и обрада података о, флори и фауни на простору СП“Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“
- 3.Израда програма мониторинга- биомониторинга параметара квалитета животне средине (ваздух, вода, земљиште)
- 4.Презентацији СП “Група стабала храста лужњака – Јозића колиба“: кроз израду разних Програма едукације и пројеката презентације и популаризације заштићеног подручја
- 5.Израда појединачних пројеката - техничке документације за уређење издвојених појединих зона у оквиру комплекса;
- 6.Израда планских докумената и аката

12. САРАДЊА СА ЛОКАЛНИМ СТАНОВНИШТВОМ И ДРУГИМ ВЛАСНИЦИМА И КОРИСНИЦИМА НЕПОКРЕТНОСТИ НАПОДРУЧЈУ СП „ГРУПА СТАБАЛА ХРАСТА ЛУЖЊАКА КОД ЈОЗИЋА КОЛИБЕ“

С обзиром на значај заштићеног подручја СП „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ као врло важног и изузетно посећеног простора, што је нарочито изражено у току летњих месеци, ЈП ЗЖС Обреновац као управљач, планира успостављање одговарајућих односа са свим субјектима који на овом простору раде и користе поједине ресурсе (ЈП Србијашуме, ЈП Београдводе, локално становништво, излетници и други корисници простора)

Основни циљ успостављања односа јесте заштита предела, поштовање одређених режима заштите и коришћења и стварања услова за бољи развој подручја у функцији заштите

У циљу унапређења заштићеног подручја планира се сарадња са свим заинтересованим и надлежним субјектима:

- Града Београда
- Градска општина Обреновац (нарочито са инспекцијским службама, комунална и грађевинска инспекција), Канцеларијом за младе Обреновца,
- МЗ Велико Поље,
- Сарадња са надлежним Министарствима
- Програмска сарадња са стручним установама (Завод за заштиту природе Србије, Факултети , Институту и др.)
- Програмска сарадња са другим управљачима заштићених подручја у Београду и Србији,
- Сарадња са власницима земљишта које се налази у непосредном окружењу заштићеног подручја,
- Сарадња са Ловачким удружењем који има хранилишта на локацији шуме која припада комплексу,
- Програмска сарадња са извиђачким одредом „Звездан Јовановић“ из Обреновца, који су већ у више наврата организовали извиђачка окупљања и манифестацију „Звезданови сусрети“ у којој учествују извиђачки одреди из целе Србије.
- Програмска сарадња са еколошким удружењима, планинарима, младим истраживачима и другим заинтересованим невладиним организацијама
- Програмска сарадња са школама и предшколским установама

13. ДИНАМИКА И СУБЈЕКТИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПЛАНА УПРАВЉАЊА СП „ГРУПА СТАБАЛА ХРАСТА ЛУЖЊАКА КОД ЈОЗИЋА КОЛИБЕ“

ЈП за заштиту и унапређење животне средине на територији ГО Обреновац, као управљач заштићеног подручја, План управљања СП " Група стабала храста лужњака код Јозића колибе ", за период 2021 – 2025.године, конципирало је према захтевима и задацима које треба да оствари сагласно Решењу о проглашењу заштићеног природног добра „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ .

План управљања СП " Група стабала храста лужњака код Јозића колибе " за период 2015 – 2020.године, као средњерочни документ остварује се кроз годишње програме управљања којима се детаљно и прецизно дефинишу задаци, радови и активности, материјално-финансијски и организациони услови њиховог извршења

Планиране задатке можемо разврстати на 3 групе и то:

- 1. Трајни задаци:** чување, обезбеђење унутрашњег реда у СП " Група стабала храста лужњака код Јозића колибе ", стручно усавршавање запослених, обележавање, одржавање и уређење, мониторинг природних вредности, мониторинг животне средине, научноистраживачки и образовни рад и презентација СП " Група стабала храста лужњака код Јозића колибе "
  - 2. Хитни задаци:** израда планских докумената, обележавање заштићеног подручја (замена дотрајалних ознака ЗП, формирање сталне чуварске службе, подизање звучне баријере на страни аутопута),
  - 3. Приоритетни задаци:** заснивање базе података о постојећем стању екосистема и постојећим видовима коришћења, успостављање сарадње са локалном самоуправом, корисницима заштићеног подручја, научним и стручним институцијама и свим заинтересованим друштвеним субјектима.
- План управљања СП " Група стабала храста лужњака код Јозића колибе " конципиран је по видовима радова који се могу груписати у:

1. Чување и надзор СП " Група стабала храста лужњака код Јозића колибе " што обухвата

Организовање Службе заштите, унапређења, промовисања и одрживог развоја ЗП“ Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ и чуварске службе сагласно Правилнику о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја (субјект: управљач, уз финансијску подршку Града Београда- Секретаријата за заштиту животне средине, што ће се прецизирати Годишњим програмом управљања, динамика: 2021година – 2025.година)

2. Израда планских докумената и аката која обухвата израду:

- План управљања СП " Обреновачки Забран " за период од 5 година (субјект: управљач, динамика 2020 година и у 2025.години за наредни средњерочни период уз обавезу достављања надлежној организацији за заштиту природе на давање Мишљења – Завод за заштиту природе Србије, као

и надлежној јединици локалне самоуправе на давање Сагласности-Секретаријат за заштиту животне средине града Београда)

- Годишњи програм управљања СП " Група стабала храста лужњака код Јозића колибе " (субјект: управљач , динамика: сваке године се ради и то до 15 новембра текуће за наредну годину уз обавезу доставе надлежној јединици локалне самоуправе на давање Сагласности - Секретаријат за заштиту животне средине града Београда)

- Извештај о остварењу годишњег програма управљања СП " Обреновачки Забран“ (субјект: управљач , динамика: сваке године се ради и то до 15 децембра текуће године за наредну годину уз обавезу достављања надлежној јединици локалне самоуправе на давање Сагласности -Секретаријат за заштиту животне средине града Београда)

- Одлука о накнадама за коришћење природних вредности и услуга СП “ Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ (субјект: управљач уз обавезу доставе надлежној јединици локалне самоуправе на давање Сагласности- Секретаријат за заштиту животне средине града Београда)

3. Обележавање СП " Група стабала храста лужњака код Јозића колибе " што обухвата:

редовну контролу, обнављање и замену оштећених ознака-табли за обележавање заштићеног подручја, контрола и замена оштећених инфо табли и путоказне сигнализација до заштићеног подручја

(субјект: управљач уз финансијску подршку Града Београда- Секретаријата за заштиту животне средине, што ће се прецизирати Годишњим програмом управљања, динамика 2021.година – 2025.година)

4. Мониторинг стања, нега, заштита и унапређење стања заштићених стабала што обухвата:

Редовну контролу здравственог стања стабала, примену биолошко-техничких мера заштите као што је уклањање сувих грана у крошњи и уклањање полупаразитске цветнице имеле са премазивањем пресека заштитним премазом за дрво, у случају појаве знакова трулежи санација делова стабала и премазивање заштитним премазом, у случају појаве фитоптолошких обољења и напада штетних инсеката, примениће се мере у виду хемијског третирања, фолијарна прихрана минералним ђубривом, заштита храстовог подмлатка применом редовних мера неге и одржавања, подупирање појединих грана потпорним стубовима и постављање еластичних сајли у циљу побољшања стабилности како појединачних грана тако и целих стабала, периодични премер заштићених стабала.

(субјект: управљач, институти, факултети, стручне организације уз финансијску подршку Града Београда- Секретаријата за заштиту животне средине, што ће се прецизирати Годишњим програмом управљања, динамика: 2021.година – 2025.година, уз обавезно предходно прибављање потребних услова од стране организације за заштиту природе)

5. Уређење и редовно одржавање СП " Група стабала храста лужњака код Јозића колибе " што обухвата:

- Израда Плана кошења, селективно кошење траве, плевљење, грбуљање лишћа на делу површине комплекса на којој се налазе заштићена стабла.
- Постављање информативних табли са латинским и народним именима аутохтоних и алохтоних врста и изузетних примерака и њиховим битним карактеристикама, као и занимљивостима о појединим врстама.
- Израда и реализација пројекта санације и конзервације стабла бр.7, које није заштићено, али је изузетно необично и представља један вид атракције на локалитету.
- Уређење комплекса у складу са Пројектом уређења простора за ширу зону заштите ЗП „Група стабала хрasta лужњака код Јозића колибе“ што подразумева:
  - израду техничке документације за уређење издвојених појединих зона у оквиру комплекса, уређење слободних површина постављањем урбаног мобилијара и дечијих игралишта, постављање роштиља, просецање шумских стаза, повезивање издвојених зона изградом пешачких комуникација за застором од природних материјала, подизање заштиног појаса зеленила, односно подизање природне и звучне баријере за заштиту од саобраћајне буке и издувних гасова, уређење зоне намењене спорту и рекреацији (постављање теретане на отвореном, трим стаза, игралиште за одбојку, стони тенис, мали фудбал и др.)
  - Изградња осматрачнице, замена оштећеног хранилишта за дивљач које се налази у шуми која припада комплексу, постављање вештачког гнезда за роде, израда рустичног прелаза од природног материјала преко средишњег дела локалитета,
  - уређење бунара у етно стилу (враћање у првобитан облик ђерма и санација појилишта које се налази уз бунар)
  - одржавање прилазног пута, одржавање постојећег мобилијара, одржавање споменика учесницима у НОБ-у који се налази на заштићеној површини поред стабала бр.2 и 3.
  - Одржавање дрвене ограде
  - Изградња, инфраструктурно опремање и уређење простора за потребе рекреације и туризма, образовног и научног рада и планских активности (subjekt: управљач, локална самоуправа, уз финансијску подршку Града Београда- Секретаријата за заштиту животне средине, што ће се прецизирати Годишњим програмом управљања, динамика: 2021.година – 2025.година, уз обавезно предходно прибављање потребних услова од стране организације за заштиту природе и других установа и предузећа)

6. Популаризација и презентација СП " Група стабала хрasta лужњака код Јозића колибе " што обухвата

- Штапање пропагандног материјала (флајери, лифлете, туристичке карте, брошуре, постери и сл), израда информативног пункта, израда и емитовање промотивних спотова
- Организовање аутобуског превоза до СП
- Организовање пешачких тура до СП
- Израда и реализација Програма едукације (subjekt: управљач, локална самоуправа, НВО, уз финансијску подршку Града Београда- Секретаријата за заштиту животне средине, што ће се

прецизирати Годишњим програмом управљања, динамика: 2021.година-2025.године)

7. Научно-истраживачки и образовни пројекти СП " Група стабала хрста лужњака код Јозића колибе "што обухвата

- Израду Програма, Пројеката, Студија, Елабората за:

-Мониторинг стања и заштиту и унапређења стања заштићених стабала и спровођење предложених мера

-Мониторинг и заштиту флоре и фауне, унапређење стања и спровођење предложених мера

- Мониторинг животне средине и спровођење програмом дефинисаних мерења и анализа (земљиште, вода и ваздух)

- Мониторинга станишта

(субјект: управљач, институти, факултети и друге стручне и научне установе и организације, локална самоуправа, удружења грађана, уз финансијску подршку Града Београда- Секретаријата за заштиту животне средине, што ће се прецизирати Годишњим програмом управљања, динамика: 2021-2025.година)

8. Остали радови који обухватају

- Набавку механизације, алата и средстава за рад на одржавању, горива и потрошног материјала неопходног за редовно одржавање простора,

- Набавку опреме, униформи, личних заштитних средстава

- Одржавање објекта Јозића колибе (кречење, фарбање столарије, постављање подних облога - плочица у обе просторије, замена црепова, греда, олука и сл. послови) и одржавање надстрешнице са хлебом фуруном, опремање објекта потребном канцеларијском опремом, увођење интернета, Wi-fi мреже, увођење видео надзора.

- редовно одржавање бунара -чишћење бунара и анализе бунарске воде (хемијске и бактериолошка исправност воде)

(субјект: управљач, локална самоуправа уз финансијску подршку Града Београда- Секретаријата за заштиту животне средине, што ће се прецизирати Годишњим програмом управљања, динамика: 2021-2025.година)

14. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И МАТЕРИЈАЛНЕ ПРЕДПОСТАВКЕ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ПОВЕРЕНИХ ПОСЛОВА У УПРАВЉАЊА СП „ГРУПА СТАБАЛА ХРАСТА ЛУЖЊАКА КОД ЈОЗИЋА КОЛИБЕ“ И НАЧИН ЊИХОВОГ ОБЕЗБЕЂЕЊА

Финансирање заштићеног подручја, према Закону о заштити природе, обезбеђује се из:

- 1.) из буџета јединице локалне самоуправе;
- 2.) из прихода који се остварују вршењем делатности предузећа;
- 3.) од накнада за коришћење природних вредности и услуга заштићеног подручја;
- 4.) из других извора у складу са законом.

Финансијска средства неопходна за остваривање мера и активности из Плана управљања за СП "Група стабала храста лужњака код Јозића колибе" обезбеђују се већим делом из буџета Града Београда, а мањим делом из прихода који се остварују вршењем делатности управљача.

Обзиром да се План управљања заштићеним подручјем ради за период од 5 година, тешко је предвидети трошкове за тако дуг период. Сагласно планираним активностима и задацима које треба да изврши управљач заштићеног подручја "Група стабала храста лужњака – Јозића колиба" у оквиру Плана управљања за период 2021.-2025. године, процењено је да су неопходна финансијска средства у износу од 20.000.000,00 динара

Редни број	Врста радова
1.	Чување и надзор
2.	Израда планских докумената и аката
3.	Обележавање ЗП
4.	Редовно одржавање
5.	Мониторинг стања заштићених стабала, заштита биодиверзитета
6.	Мониторинг стања животне средине
7.	Уређење простора ЗП
8.	Популаризација и презентација
9.	Научно-истраживачки и образовни пројекти
10.	Остали радови
свега	20.000.000,00 дин.

План управљања СП "Група стабала храста лужњака код Јозића колибе" спроводи се Годишњим програмом који садржи:

- послове и задатке који се непосредно спроводе у текућој години,
- динамику извршења програмираних радова, послова и задатака и
- неопходна финансијска средства за реализацију Годишњег програма управљања.

Обрађивач:

Јелена Туцаковић дипл.инж.шумарства

Директор ЈП ЗЖС Обреновац

Светозар Андрић, маг.аналит.зашт.жив.сред

Коришћена литература:

1. Елаборат: Предлог заштите природног добра „Група стабала храста лужњака – Јозића колиба“ заштите (Завод за заштиту природе Србије, 1994. година) .
2. Решење о стављању под заштиту природног добра „Група стабала храста лужњака – Јозића колиба“ ("Службени лист града Београда", бр.1/1996, 11/2005 и 41/2010).
3. Елаборат :Утврђивање здравственог стања заштићеног природног добра „Група стабала храста лужњака – Јозића колиба“(Шумарски факултет универзитета у Београду, 2007.година)
4. Студија стања вегетације и њене угрожености на локалитету Јозића колибе (Институт за шумарство Београд, 2010.година)
5. Елаборат санације заштићеног стабла бр.1 (Институт за шумарство Београд, 2013.година)
6. Елаборат заштите заштићених стабала (стабла 2,3,4 и 5) у ЗП “Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ (Институт за шумарство Београд, 2016.година)
7. Локални акциони план заштите и унапређења животне средине на територији ГО Обреновац за период 2016.-2021.године
8. Закон о шумама („Службени гласник РС“, бр. 30/2010, 93/2012, 8/2015 и 95/2018-др.закон)).
9. Закон о заштити природе ("Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010 и 91/2010 испр, 14/2016 и 95/2018- др.закон.).
10. Закон о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр. 135/2004, 36/2009, 36/2009др.закон, 72/2009-др.закон, 43/2011-одлука УС, 14/2016,76/2018, 95/2018-др.закон и 95/2018-др.закон).
11. Закон о процени утицаја на животну средину ("Службени гласник Републике Србије", број 135/2004 и 36/2009)
12. Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 134/2004 и 88/2010)
13. Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС“, број 36/2009, 88/2010, 14/2016 и 95/2018-др.закон)
14. Маршрутно мерење буке на територији ГО Обреновац (Градски завод за јавно здравље Београд, 2017.година)
15. Правилник о начину обележавања заштићених природних добара („Службени гласник РС“, број 30/1992, 24/1994 и 17/1996).
16. Правилник о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја („Службени гласник РС“, број 85/2009).
17. Уредба о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне („Службени гласник РС“, број 31/2005, 45/2005-испр., 22/2007, 38/2008, 9/2010 и 69/2011)
18. Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива „Службени гласник РС“, бр. 5 / 2010, 47/2011, 32/2016 и 98 /2016) .
19. Пројекат уређења простора за ширу зону заштите ЗП“Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“(TERRAGREEN-Agencija za pejzažnu arhitekturu, 2019.година).

ПРИЛОЗИ